

Zondag 6 augustus 2023
zevende van de zomer
met viering van de maaltijd van de Heer

Lezing uit het eerste testament: Nehemia 9,14-20

*Lied: 'Leg, Heer, uw stille dauw van rust': **lied 836, 4+5***

Evangelielezing: Matteüs 14,13-21

*Lied: 'O vrede van Tiberias': **lied 836,3***

Overweging

De afgelopen week vroeg Nel, mijn onmisbare assistent: vieren we zondag eigenlijk de maaltijd van de Heer? Het staat met een vraagteken in het rooster...

Ik was nog in Cadzand met de hele familie Boswijk, zwemmend in de regen, opwarmend in de infrarood sauna of in een strandtent of pizzeria – een situatie waarin samen delen en samen eten een groot aspect van het plezier is. 'Ja,' zei ik zonder aarzeling.

Maar belangrijker nog waren de lezingen. Want hoe kun je bij dit verhaal van Jezus níet de maaltijd van de Heer willen vieren?

Van het feest van deze zondag wist ik toen nog niets: het feest van de transfiguratie. Van de gedaanteverandering die Jezus ondergaat. Een verandering tot lichtend voorbeeld. En van de vraag die er natuurlijk mee gepaard gaat: wat is jóuw verandering?

Geven jullie hun te eten!

Dat is de opdracht die Jezus geeft. Terwijl de leerlingen net heel verstandig hadden geconcludeerd dat hij de mensen beter naar huis kon sturen. "Dit is een afgelegen plaats en het is al laat. Stuur de mensen weg, laat ze naar de dorpen gaan om eten voor zichzelf te kopen."

Maar Jezus vindt dat ze niet weg hoeven. Ze hoeven niet weg, want júlíe kunnen hun te eten geven, zegt hij. Wij. Vanuit onze overdaad. Vanuit ons teveel aan alles wat je maar bedenken kunt. En ja, we vinden dat zelf ook – toch? Dat we veel hebben, genoeg, dat we best kunnen delen. Dat die opdracht van Jezus ook ons geldt.

En soms kun je dan de hele wereld op je schouders voelen. Het overgrote deel van de mensheid dat minder heeft dan wij. Kun je niet meer genieten van de natuur, omdat je bij alles wat je ziet je realiseert hoe wij met onze honger naar almaar meer de aarde uitputten. Blijf

je het gevoel houden dat het nooit genoeg is wat je geeft, wat je deelt, dat je schuld loodzwaar is. Dat wat je doet en wie je bent altijd ontoereikend zal zijn. "We hebben hier niets, alleen vijf broden en twee vissen." Een schamel beetje. Niet genoeg. Want het is nooit genoeg.

Maar dat is het mooie van dit verhaal: het is wel genoeg. Er wordt niet gevraagd naar meer. Er wordt niet gevraagd ons rijker te rekenen dan we zijn, of sterker, of wijzer, of knapper, of geloviger. Jezus zegt niet: je kunt meer dan je denkt – ook al zal dat best vaak waar zijn. Er hoeft niet gegeven te worden wat er eigenlijk niet is. Er hoeft niet maar doorgegaan te worden, tegen heug en meug. Je hoeft jezelf niet uit te putten en niet in een burn out terecht te komen. Niets is ontspannender dan wat Jezus wél zegt: breng ze bij me, die broden en die vissen.

Hij zegt dus niet: ga ermee aan het werk. Eerder: laat het los. Geef het mij in handen. En laat het van daaruit zijn werk doen.

'Breng ze bij me.' Het doet me denken aan andere troostwoorden, woorden die we ook kennen uit het evangelie van Matteüs: "Kom allen bij mij, jullie die vermoeid zijn en onder lasten gebukt gaan, ik zal jullie rust geven. Neem mijn juk op je en leer van mij: ik ben zachtmoedig en nederig van hart. Dan zullen jullie werkelijk rust vinden, want mijn juk is zacht en mijn last is licht." (Mt 11,28-30)

'Breng ze bij me.' Het is dit zinnetje dat me het meeste trof, toen ik de afgelopen weken dit verhaal in me rond liet zingen. Soms kan dat gebeuren met zo'n overbekend verhaal, dat ineens je iets opvalt. Alsof het er niet altijd al stond. Ik zocht het na in het parallelverhaal in Matteüs 15. En in de verhalen over de brood- en visdeling in Markus en Lukas en Johannes. Nergens anders staat dit ene zinnetje.

Maar hier staat het wel.

'Breng ze bij me.'

Geef maar uit handen wat je te bieden hebt, zegt Jezus. Hoe klein of beperkt het ook mag zijn. Hoe je je er misschien ook voor schaamt. Hoeveel moeite het je ook kost.

Geef maar uit handen wat je aan zorgen met je meedraagt, is de echo die meeklinkt. Je onverwerkte verdriet. Je pijn van vroeger. Je pijn van nu. Je eenzaamheid en je gemis. Je gevoel tekort te schieten. Je behoefte aan aandacht, aan gezien worden. Geef het maar aan mij.

Niet om het voor altijd los te laten. Je wordt zelf weer ingeschakeld. Nadat Jezus de zegen heeft uitgesproken en de broden gebroken, geeft hij ze weer terug aan de leerlingen. Om uit te delen. Om te delen wat ze in zich hebben. Niet meer – en niet minder.

Maar de ultieme controle hebben ze uit handen gegeven. Ze moeten maar afwachten wat Jezus ermee doet. Of ze terugkrijgen wat ze uit handen gaven – en hoe. Dit is het moment waarop geloof ertoe doet. Dit is het spirituele moment, zou je kunnen zeggen. Dit moment van loslaten van de controle, zodat je werk ingebed kan worden in de veel diepere en vruchtbaardere laag van het vertrouwen. Dit het moment van de bevrijding. Dit is het moment waarop dat wat jou belast en verzwaart lichter kan worden.

Is dit niet wat er ook kan gebeuren als je bidt? Praten met God, in jezelf of hardop, tijdens het wandelen of als je stil zit, in huis of buiten, tijdens het koken of het vissen – het kan lucht geven. Het kan je hart lichter maken. Zo ervoer ik dat toen ik begin juli drie dagen bij de Clarissen in Megen te gast was. Denk ik. Want wat er precies gebeurde kan ik nauwelijks omschrijven. Maar één ding weet ik wel: het deed me goed. Het gaf lucht. Het bracht licht.

Dit uit handen geven – het is als je realiseren: het begint niet bij mij. Ik ben niet het middelpunt en ook niet de maker of bedenker. Mijn leven begint niet bij mij, maar bij God. Wat ik maak en doe, wat ik onderga en heb meegemaakt, het gaat allemaal door Gods handen heen. Daarom is ons doopritueel hier in de Eshof zoals het is: ouders geven een moment hun kind uit handen. Voor even geven ze het aan God. Het wordt gedoopt en daarna ontvangen ze het opnieuw. Dit betekent niet dat God aan de touwtjes trekt waaraan wij als marionetten vastzitten. Maar wel dat hij ons eindeloos veel goeds geeft, waar we zelf weer van weg kunnen geven. Eindeloos veel – zoals Nehemia uiteen zet op het feest van de verbondsvernieuwing. Komt deze aarde niet van God, het water en de lucht, de liefde en de mildheid, de vriendschap en de schoonheid en zoveel meer?

“Iedereen at en werd verzadigd, en toen ze de stukken brood die over waren ophaalden, hadden ze twaalf manden vol.” Dat is wat er gebeurt als we uit handen geven – en terug ontvangen om ervan uit te delen. Een tovertruc? Nee. Een wonder, dat wel. Toveren, dat is: doen wat niet kan. Een wonder, dat is: onthullen wat blijkbaar wel kan. Een tovenaarschakelt de werkelijkheid uit. Jezus schakelt de werkelijkheid juist in. Een tovenaars haalt tevoorschijn wat er niet in zat. Jezus haalt tevoorschijn wat er wel in zat. Een tovenaars ontkent de realiteit. Jezus onthult de realiteit. Een tovenaars verdraait de waarheid. Jezus maakt de waarheid bekend.

Toveren is iets wat ons kan fascineren. Mensen zien graag in God een soort tovenaars die ziekte en ongeluk en andere narigheid de wereld uit kan helpen – en raken ernstig met hem in de knoei wanneer hij dat niet doet. Als we ziek zijn, zouden we het liefst een toverpil

willen. Een toverpil kan het probleem immers de wereld uit toveren.

Maar een wonder, dat ligt op een ander vlak. Een wonder, dat is als je verder kunt op een onverwacht nieuwe manier. Eentje die je niet kende. Die je nooit had verwacht. Die niet past in je opvattingen. Het probleem is door het wonder niet ongedaan gemaakt. Maar het is in een ander perspectief komen te staan. Daardoor is het iets heel anders geworden.

Hét voorbeeld daarvan is de opstanding van Jezus. Die heeft het kruis en de dood niet ongedaan gemaakt. Maar heeft ze wel in een ander licht geplaatst. Ook Jezus gaf zichzelf uit handen. Het gevolg was dat hij een gedaanteverandering onderging. Petrus, Jakobus en Johannes hebben daarvan al een glimp opgevangen, daar op die berg, toen ze Jezus zagen naast Mozes en Elia. Waar hij straalde als de zon. Waar zijn kleren wit waren als het licht.

‘Breng ze bij me,’ zegt hij.

Onze vijf broden en twee vissen. Onze schamele overvloed. Onze vermoeienissen en onze lasten. We geven ze uit handen. Hij spreekt er het zegengebed over uit. Dan krijgen we ze terug. Ze zijn nog hetzelfde als tevoren. En toch...

Muziek

Lied: ‘Als je brood deelt’ (t. Herman Verbeek, m. Chris van Bruggen; Zangen van zoeken en zien 620)